

Kıymetli Okuyucularımız,

Bilindiği üzere Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının Kurucu Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'dır. Bu sayımızı Türkiye'de "bilim tarihi" alanında ilk doktora tezini hazırlayan Kurucu Başkanımızın ve 2018 yılında vefat eden ünlü bilim tarihçimiz Prof. Dr. Fuat Sezgin hocamızın aziz hatıralarına hürmeten özel bir bilim tarihi sayısı olarak hazırladık.

Aydın Sayılı hocamızın Ankara Erkek Lisesi eğitimi sonundaki tarih-coğrafya grubu dersleri bakalorya sınavına 1933 yılında bizzat Atatürk girmiş ve kendisine birtakım sorular sormuştu. Sayılı'nın verdiği cevapları çok beğenen Atatürk, su mühendisi olmak istediğini söyleyen bu başarılı öğrenciyi: "Herkes su mühendisi olabilir. Seni tarihçi yapalım, ne dersin?" teklifini yapmıştır. "Ailece böyle bir karar verdik. Bunu değiştirmek için anne ve babamın onayını almam gerekiyor Paşam." cevabını alınca çok daha memnuniyet duyan Atatürk, dönemin Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip'e kendisinin takip edilmesi ve desteklenmesini emreder.

Bakanlık, ilerleyen süreçlerde bilim ile tarihi bir araya getiren bir dal olarak henüz yeni kurulmuş bilim tarihinin Sayılı'ya daha uygun olduğunu düşündü ve ona bu öneriyi ilettili. Sayılı'nın da bu öneriye sıcak bakmasıyla, onun yaşamını belirleyecek olan bilim tarihçiliği süreci başlamış oldu. Yurtdışı öğrenimi için açılan sınavı kazanan Sayılı, bilim tarihi öğrenimi görmek üzere ABD'ye gitti. Burada eğitimini tamamladı ve hocası olan bilim tarihi alanının kurucusu Prof. Dr. George Sarton'un danışmanlığında hazırladığı "İslam Dünyasında Bilim ve Eğitim Kurumları" başlıklı doktora tezini tamamlayarak bu alanın ilk doktorlarından birisi olarak ülkemize döndü. Gerek Ankara Üniversitesinde gerekse Başkanlığımız bünyesinde uzun yıllar görev yaptı, bilime hizmet etti, bilim tarihi alanında öğrenciler yetiştirdi.

Çocukluğundan itibaren mühendis olmak isteyen Prof. Dr. Fuat Sezgin'in hayatının akışı da bir tavsiye üzerine katıldığı İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Araştırmaları Enstitüsünde görev alan Alman Hellmut Ritter'in semineri sonrası tamamen değişti. Sonrasında Ritter'in öğrencisi olan Sezgin, hocasının bilimlerin temelini İslam bilimlerine dayandığını belirtmesi üzerine bu alana yöneldi. Bilim tarihi çalışmalarına ilerleyen süreçte Almanya'da devam eden Sezgin'in en önemli eseri, insanlık tarihinin başlangıcından bugüne kadar sahasında yazılan en kapsamlı eser olarak gösterilen 17 ciltlik Arap-İslam Bilim Tarihi'dir. Sezgin, bu eseri için yaklaşık 300 bin yazma eseri yerinde inceledi. Sezgin, bu eserin 18. cildini yazarken 30 Haziran 2018'de tedavi gördüğü hastanede vefat etti. Arapça, Almanca, Latince, İbranice, Süryanice'nin de dâhil olduğu birçok dili çok iyi derecede bilen Sezgin, yaşamı boyunca Kahire Arap Dili Akademisi, Şam Arap Dili Akademisi, Fas Rabat Kraliyet Akademisi, Bağdat Arap Dili Akademisi, Türkiye Bilimler Akademisi şeref üyeliği de dâhil olmak üzere çok sayıda önemli ödül ve nişana layık görüldü. Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı ve Prof. Dr. Fuat Sezgin hocalarımızı bir kez daha rahmet ve minnetle anıyorum.

Bu sayımızda yayımladığımız makaleler Kurucu Başkanımızın öğrencilerinden olan Prof. Dr. Remzi Demir hocamız ve Doç. Dr. İnan Kalaycıoğulları'nın konuk editörlüğünde yayına hazır hâle getirildi. Kendilerine ve bu sayımızda makaleleri yayımlanan hocalarımıza, dergiyi hazırlayan Kurum çalışanlarımıza emekleri için teşekkür ediyorum.

İyi okumalar.

Dr. Adem UZUN